

Cyngor Castell-nedd Port Talbot – Crynodeb Archwilio Blynyddol 2025

Dyddiad cyhoeddi: Ionawr 2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Cyflwyniad	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Canfyddiadau'r archwiliad o'r cyfrifon	6
Canfyddiadau gwaith archwilio perfformiad	8
Ansawdd archwilio	9
Rhagor o wybodaeth	10

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru a staff Swyddfa Archwilio Cymru'n derbyn unrhyw atebolrwydd mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth ar y ddogfen hon neu ei defnyddio mewn unrhyw ffordd arall gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes arnoch angen unrhyw un neu rai o'n cyhoeddiadau mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu anfonwch neges e-bost i post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cyflwyniad

Adrian Crompton

Auditor General for
Wales

Mae'n dda gennyf rannu fy Nghrynodeb Archwilio Blynyddol ar gyfer Cyngor Castell-nedd Port Talbot (y Cyngor). Mae'n crynhoi prif ganfyddiadau fy ngwaith archwilio yn 2025 a wnaed i gyflawni fy nghyfrifoldebau dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Darperais farn pa un a oedd y cyfrifon wedi'u paratoi'n briodol ac yn rhoi darlun cywir a theg, ym mhob agwedd berthnasol.

Mae fy nhîm archwilio hefyd wedi asesu a yw'r Cyngor wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodaeth, effeithlonrwydd ac

effeithiolrwydd o ran sut y mae'n defnyddio adnoddau, ac wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Wrth wneud hynny, mae fy nhîm archwilio wedi adolygu trefniadau rheoli risg corfforaethol ac wedi cynnal archwiliad o drefniadau seiberddiogelwch y Cyngor. Fel a nodwyd yn fy nghynllun archwilio, fe gynhaliwyd yr adolygiadau hyn yn unol â safonau Sefydliad Rhyngwladol y Sefydliadau Archwilio Goruchaf (INTOSAI).

Caiff y canfyddiadau archwilio manwl ar gyfer pob un o'm hadolygiadau eu nodi yn y priod adroddiadau y mae fy nhîm archwilio wedi'u cyflwyno trwy gydol y flwyddyn. Mae'r adroddiadau archwilio perfformiad ar gael ar wefan Archwilio Cymru ac mae dolenni pellach ar gael yn y crynodeb.

Dylid rhannu'r Crynodeb Archwilio Blynyddol gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Byddaf innau wedyn yn trefnu bod crynodeb ar gael i'r cyhoedd ar wefan Archwilio Cymru.

Hoffwn estyn fy niolchgarwch i swyddogion y Cyngor am eu help a'u cydweithrediad trwy gydol fy archwiliad.

Cipolwg ar eich archwiliad

Cefais y cyfrifon drafft cyn y terfyn amser statudol, sef 30 Mehefin 2025. Roedd ansawdd y cyfrifon drafft a'r papurau gwaith yn dda.

Cyhoeddais farn ddiamod ar y cyfrifon cyn y terfyn amser statudol, sef 31 Hydref 2025. Roedd un camddatganiad nas cywirwyd yn y cyfrifon. Nid oedd unrhyw faterion arwyddocaol eraill i'w nodi.

Canfu fy ngwaith archwilio perfformiad fod y Cyngor yn cydnabod gwendidau yn ei drefniadau rheoli risg sy'n tanseilio ei rôl o ran rhoi cymorth i gyflawni amcanion strategol y Cyngor. Fe wnaethom adrodd wrth y Cyngor hefyd ar ein canfyddiadau ynglŷn â'i drefniadau ar gyfer seiberddiogelwch. Oherwydd natur y pwnc, cafodd ein hadroddiad ei ystyried gan Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor mewn sesiwn breifat, ac nid yw'r adroddiad wedi cael ei gyhoeddi ar ein gwefan.

Fe gyflwynodd fy nhîm archwilio nifer o argymhellion i'r Cyngor a oedd wedi'u bwriadu i wella trefniadau rheoli risg y Cyngor a chryfhau seiberddiogelwch ymhellach.

Mae fy nhîm archwilio wedi cwblhau'r gwaith archwilio a nodwyd yn fy Nghynllun Archwilio 2024, dyddiedig Gorffennaf 2024, yn sylweddol.

Canfyddiadau'r archwiliad o'r cyfrifon

Mae paratoi cyfrifon blynyddol yn rhan hanfodol o ddangos stiwardiaeth ar arian cyhoeddus. Mae'r cyfrifon yn dangos perfformiad ariannol y sefydliad ac yn nodi ei asedau/cronfeydd wrth gefn net, cyfanswm ei incwm a gwariant cynhwysfawr, a'i lifoedd arian parod. Mae fy archwiliad blynyddol o'r cyfrifon hynny'n darparu barn pa un a gafodd y cyfrifon eu paratoi'n briodol ac a ydynt yn rhoi darlun cywir a theg, ym hob agwedd berthnasol.

Caiff fy nghyfrifoldebau o ran archwilio'r cyfrifon eu disgrifio yn fy nghyhoeddiadau [Datganiad o Gyfrifoldebau](#), sydd ar gael ar [wefan Archwilio Cymru](#).

Cyflwynwyd y cyfrifon drafft i'w harchwilio ar 27 Mai 2025. Roedd hyn yn cyn y terfyn amser, sef 30 Mehefin 2025, a bennwyd gan Lywodraeth Cymru. Roedd ansawdd y cyfrifon drafft a gyflwynwyd i'w harchwilio'n dda ar y cyfan.

Fy marn archwilio

Rhaid i mi adrodd ar faterion sy'n codi o'm gwaith wrth y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu er mwyn iddynt eu hystyried cyn fy mod yn cyhoeddi fy marn archwilio ar y cyfrifon. Adroddais ar y materion hyn yn fy Adroddiad ar yr Archwiliad o'r Cyfrifon wrth y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 9 Medi 2025.

Cywirdeb paratoi

Fe wnaed nifer o newidiadau i'r cyfrifon drafft a gododd o'm gwaith archwilio.

Roedd un camddatganiad nas cywirwyd mewn perthynas â rhoi cyfrif mewn modd anghywir am lesoedd byrdymor.

Nid oedd unrhyw faterion arwyddocaol eraill i'w nodi.

Ni chanfu fy ngwaith unrhyw wendidau perthnasol mewn rheolaethau mewnol (a oedd yn berthnasol i'm harchwiliad), ac ni wneuthum unrhyw argymhellion.

Cafodd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif y Cyngor eu paratoi yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau perthnasol. Roeddent hefyd yn gyson â'r datganiadau ariannol ac â'm gwybodaeth innau am y Cyngor.

Deuthum i'r casgliad bod cyfrifon y Cyngor wedi'u paratoi'n briodol a'u bod yn berthnasol gywir ac fe gyhoeddais farn archwilio ddiamod arnynt.

Cwblhau'r archwiliad

Cyhoeddais y dystysgrif yn cadarnhau bod yr archwiliad o'r cyfrifon ar gyfer 2024-25 wedi'i gwblhau ar 10 Medi 2025.

Cyfrifon y Llywodraeth Gyfan

Cynhaliais adolygiad o ffurflen Cyfrifon y Llywodraeth Gyfan hefyd. Deuthum i'r casgliad fod yr wybodaeth gyfunol parti i gontract yn gyson â sefyllfa ariannol y Cyngor ar 31 Mawrth 2025 a bod y ffurflen wedi cael ei pharatoi yn unol â chyfarwyddiadau'r Trysorlys.

Gwaith arall ar y cyfrifon sy'n dal i fynd rhagddo

Yn ogystal â'm cyfrifoldebau am archwilio cyfrifon y Cyngor, mae gennyf hefyd gyfrifoldeb am ardystio nifer o hawliadau am grantiau a ffurflenni grantiau.

Nid yw'r gwaith hyd yma wedi adnabod unrhyw faterion arwyddocaol.

Ar adeg llunio'r adroddiad, roedd fy nhîm archwilio'n dal wrthi'n gwneud gwaith ar grantiau yn y Cyngor. Mae'r gwaith i fod i gael ei gwblhau erbyn 31 Ionawr 2026.

Canfyddiadau gwaith archwilio perfformiad

Adolygiad o drefniadau rheoli risgiau corfforaethol

Fe wnaeth fy nhîm ystyried a yw trefniadau rheoli risgiau corfforaethol y Cyngor o gymorth i gyflawni ei amcanion strategol.

Canfûm fod y Cyngor yn cymryd camau i gryfhau ei ddiwylliant o ran rheoli risgiau a'i fod yn adolygu ei drefniadau. Fodd bynnag, canfuom nifer o feysydd lle gallai'r Cyngor gryfhau ei drefniadau ymhellach. Mae'r rhain yn cynnwys sicrhau bod y gofrestr risgiau corfforaethol a'i amcanion strategol yn cyd-fynd â'i gilydd, mynegi risgiau'n eglur, a chynwysfawredd adroddiadau.

Gwneuthum bedwar argymhelliad a oedd wedi'u bwriadu i wella trefniadau rheoli risgiau'r Cyngor. Mae'r rhain yn ymwneud ag adnabod risgiau, eu rheoli, eu monitro ac adrodd arnynt, yn ogystal â gwerthusiad y Cyngor o'i drefniadau.

Archwiliad o drefniadau seiberddiogelwch

Fe wnaeth fy nhîm fwrw golwg ar drefniadau seiberddiogelwch a seibergadernid y Cyngor.

Oherwydd natur y pwnc, cafodd ein hadroddiad ei ystyried gan Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor mewn sesiwn breifat, ac nid yw'r adroddiad wedi cael ei gyhoeddi ar ein gwefan.

Gwaith archwilio perfformiad sy'n dal i fynd rhagddo

Ar adeg llunio'r adroddiad, mae'r adolygiadau canlynol o Gynllun Archwilio 2025 yn mynd rhagddynt yn y Cyngor:

- Adolygiad thematig – heriau recriwtio a chadw
- Adolygiad lleol – trefniadau gwrth-dwyll

Ansawdd archwilio

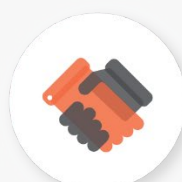
Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru'n un llwyr. Rydym ni'n credu bod a wnelo ansawdd archwilio â chael pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio tair llinell sicrwydd i ddangos sut yr ydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlyn a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Creffir yn annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr ac mae Cadeirydd ein Bwrdd yn gweithredu fel dolen gyswllt i'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio 2024](#).

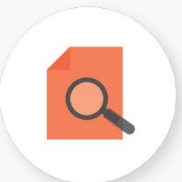
Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Platform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technologol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y problem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Rhagor o wybodaeth

Mae gan Archwilio Cymru amrywiaeth o wybodaeth arall i roi cymorth i graffu ar gyrff cyhoeddus Cymru, ac i barhau i wella'r gwasanaethau a ddarperir i bobl Cymru.

Ewch at ein gwefan i ganfod:

Ein cyhoeddiadau sy'n cwmpasu ein gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n blaenraglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i gael dealltwriaeth well am dueddiadau mewn gwariant cyhoeddus.

Manylion ein gwaith a'n digwyddiadau Arfer Da gan gynnwys rhannu arfer a mewnwelediadau sy'n dod i'r amlwg o'n gwaith archwilio.

Ein cylchlythyr sy'n darparu diweddariadau rheolaidd i chi ar ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and
telephone calls in Welsh and English.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a
galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

